Bijlage 1 Projectenboek duurzaamheid 2022

Bij Voortgangsrapport 2022 Duurzaamheid Meierijstad

Inhoud

Project 1 Duurzaam vastgoed 3
Project 2 Zon op vastgoed 4
Project 3 Duurzaam inkopen 5
Project 4 Integrale aanpak 6
Project 5 Klimaatbegroting 7
Project 6 Bewustwording duurzaamheid 8
Project 7 Duurzame particuliere huizen 9
Project 8 Duurzame huurwoningen 11
Project 9 Energieneutrale gronduitgifte 12
Project 10 Aardgasvrije wijken 13
Project 11 Wind en zon buitengebied 14
Project 12 Regionale Energiestrategie (RES) 16
Project 13 Energie uit water 17
Project 14 Fairtrade 18
Project 15 Duurzaamheidsplatform 19
Project 16 Duurzaam Ondernemend Energiek (DOE) 20
Project 17 Internationaal MVO 21
Project 18 Handhaving bedrijven 22
Project 19 Grondstoffenplan 23
Project 20 Duurzame bedrijfsvoering 24
Project 21 Duurzaam wagenpark 25
Project 22 Bewustwording verspilling 26
Project 23 Verspilling bedrijfsleven 27
Project 24 Bewustwording mobiliteit 28
Project 25 Kringloopplatform 29
Project 26 Circulair bouwen 30
Project 27 Materialenbank bedrijven 31
Project 28 Zwerfafvalvrij 32
Project 29 Mobiliteitsvisie 33
Project 30 Duurzaam vervoer werkgevers 34
Project 31 Duurzaamheidslening zakelijk 35
Project 32 Groene daken 36
Project 33 Biodivers groenbeheer 37

Project 34 Klimaatvriendelijke omgeving gebouwen gemeente 38
Project 35 Zie en beleef water 39
Project 36 Bewustwording klimaatbestendig Project 37 Klimaatmaatregelen door inwoners 40
Project 38 Klimaat in ruimtelijke plannen 41
Project 39 Natuurinclusieve landbouw 42
Project 40 Natuuroases 43

Project 1 Duurzaam vastgoed

Project

Gemeente Meierijstad werkt met een Routekaart voor de verduurzaming van het vastgoed. De ambitie is om in 2030 voor zover mogelijk energieneutraal te zijn.

Voortgang 2022

In 2022 voerder we deze verduurzamingsacties uit:

- CO2 regeling aangebracht op ventilatie units Sporthal de Bunders
- CO2 regeling aangebracht op de WTW unit Ontmoetingscentrum ‘t Klooster
- LED verlichting aangebracht ontmoetingscentrum ‘t Klooster
- LED verlichting gemeentehuis Veghel
- Optimalisering van de warmtepompen gemeentehuis Veghel
- Diverse verduurzamingsmaatregelen tijden het groot onderhoud op verschillende locaties

De volgende projecten zijn in 2022 voorbereid en worden in 2023 en/of 2024 uitgevoerd:

- Loopgroep Wijbosch: gasloos maken van installaties
- Zwembad de Molenhey Schijndel: plaatsing van zonnepanelen en verwarming zwembadwater
- Sporthal de Dioscuren Schijndel en d’n Brak: verduurzamen
- Gymzaal de Beemd Schijndel: verduurzamen
- Mariëndael in Sint-Oedenrode: duurzame menu kaart opgesteld

Ook in 2022 werkten we aan de bouw van twee duurzame zwembaden: De Neul in Sint-Oedenrode en De Beemd in Veghel.

Project 2 Zon op vastgoed

Project

Zoveel mogelijk daken van gemeentelijke gebouwen leggen we vol met zonnepanelen.

Voortgang 2022

Dit project was bedoeld om bestaande daken zoveel mogelijk te voorzien van zonnepanelen. Dat is voltooid voor de panden waarvoor geen verdere aanpassing nodig is. Bij renovatie of nieuwbouw worden nog wel nieuwe PV-zonnepanelen gelegd. Bijvoorbeeld bij alle zwembaden in Meierijstad.

Subsidie of cofinanciering

Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)

Project 3 Duurzaam inkopen

Project

Bij de inkoop van goederen en diensten houden we rekening met duurzaamheidsthema's, zoals energieverbruik en afval.

Voortgang 2022

Het inkoopproces van de gemeente Meierijstad is de afgelopen jaren professioneel ontwikkeld en ingevoerd. Duurzaamheid is een standaard onderwerp bij inkoopprocedures.

Er zijn in 2022 concrete successen te melden voor duurzame inkoop. Enkele voorbeelden:

De regionale inkoop van duurzaam en lokaal geproduceerde energie is afgerond, met Meierijstad als penvoerder. De keuze is gevallen op Greenchoice, dat de komende jaren in regio Noordoost Brabant energieprojecten ontwikkelt, met name zon op dak. De opgewekte elektriciteit komt ten goede aan de gebouwen, openbare verlichting, rioolpompen en -gemalen, evenementlocaties en alle andere elektriciteitsverbruikers van de deelnemende gemeenten.

De drankautomaten zijn opnieuw aanbesteed, met extra aandacht voor duurzaamheid. Dat richtte zich op materiaalgebruik, energiebesparing en verpakkingsmateriaal. De koffie, thee en cacao moeten van duurzame en eerlijke oorsprong zijn. Duurzaamheid was in deze aanbesteding een substantieel deel van de kwaliteit waarop de aanbieders zijn beoordeeld. Voor elke liter koffie, thee of water die gezet wordt uit de nieuwe koffiemachines wordt één liter water gedoneerd aan ontwikkelingslanen. 'Een liter voor een liter'.

De nieuwbouw van MFA De Groene Long is aanbesteed in 2022. Duurzaamheid was één van de criteria. Het gebouw moest minimaal een 8 scoren volgens de GPR-methodiek op een schaal van 1 tot 10. Bovendien gold hoe hoger de score, hoe meer punten. Met de GPR-methodiek beoordeelt de gemeente de duurzaamheid van een gebouw in brede zin: energie, materiaal- en watergebruik, impact op de omgeving en de natuur, gezondheidsaspecten zoals akoestiek, luchtkwaliteit en thermisch comfort. Ook de gebruikskwaliteit en toekomstwaarde worden gescoord in deze methode.

Project 4 Integrale aanpak

Project

Duurzaamheid moet een integraal onderdeel zijn van de organisatie, besluitvormingsprocessen en begroting.

Voortgang 2022

Dit is ‘werk in uitvoering’. Door de wereldwijde en landelijke aandacht voor het thema duurzaamheid wordt het steeds gewoner voor de organisatie om duurzaamheid integraal mee te wegen in plan- en besluitvorming. Dat leidt vaak ook tot (de noodzaak tot) samenwerking met andere disciplines.

De discipline ‘duurzaamheid’ stimuleert en ondersteunt deze interne samenwerking. Een hulpmiddel is de duurzaamheidsscan van Telos (PPP-scan). Deze scan passen we toe bij college- en raadsvoorstellen met daarin een integrale afweging. We stimuleren de gebruiker om over alle duurzaamheidsaspecten van zijn voorstel na te denken.

Project 5 Klimaatbegroting

Project

Niet opgestart.

Project 6 Bewustwording duurzaamheid

Project

We willen inwoners en ondernemers bewust maken van de noodzaak om duurzaam te handelen en dat iedereen daar een aandeel in heeft.

Voortgang 2022

In 2022 zetten we de (social media) kanalen van Meierijstad regelmatig in om duurzaamheidsprojecten onder de aandacht te brengen. Tijdens corona merkten we dat we een andere doelgroep bereiken door communicatie en dialoog online te voeren. Online bijeenkomsten hebben we in 2022 doorgezet, als aanvulling op fysieke bijeenkomsten.

Ook maakten we in 2022 weer volop gebruik van de ecomobiel. Bijvoorbeeld bij participatiemomenten voor het beleid van duurzame energie opwek en voor adviesgesprekken over woningverduurzaming. Ook is de ecomobiel een aanvulling voor de gastlessen die we op verschillende basis- en middelbare scholen verzorgden. Als pilot boden we in 2022 een aantal scholen in Meierijstad een les energiebesparing aan. Na afloop kregen de kinderen allemaal een energiebespaarbox mee neer huis vol leuke en leerzame items. De lessen werden door zowel de kinderen als de leerkrachten erg goed ontvangen.

Van vrijdag 24 juni t/m zondag 3 juli organiseerden we de week van de duurzame energie. Onder die noemer organiseerden we verschillende activiteiten om inwoners aan het woord te laten en te delen met ons hoe zij denken over het opwekken van duurzame energie in Meierijstad. We gingen de straat op met de ecomobiel, gingen live op Facebook en Youtube met een vragen uur en peilden verschillende dilemma's via social media.

Drie andere projecten uit het uitvoeringsprogramma zijn ook gericht op bewustwording, maar zijn meer gericht op één van de thema's: 22. Bewustwording verspilling; 24. Bewustwording duurzame mobiliteit; 36. Bewustwording klimaatbestendig

Samenwerking met

- Alle duurzaamheidspartners

Project 7 Duurzame particuliere huizen

Project

Huizenbezitters worden ondersteund om hun woning te verduurzamen, met inspiratie, advies, geld en concrete hulp.

Voortgang 2022

In 2022 hielpen we onze huizenbezitters bij het verduurzamen van hun huis.

- Voor vragen en (gesubsidieerd) advies kunnen inwoners terecht bij het Energieloket 'Brabant Woont Slim'. Sinds 1 november 2022 is ons energieloket Brabant Woont Slim vernieuwd.
- Sinds medio 2019 kunnen inwoners bij de gemeente geld lenen voor verduurzaming van woningen. In 2022 zijn er 26 leningen toegekend voor een totaalbedrag van €403.749. Een flinke toename t.o.v. 2021, toen werden er 8 leningen aangevraagd
- Ook in 2022 deed Meierijstad weer mee aan de Duurzame huizenroute. 18 woningen uit onze gemeente staan op de website als goed voorbeeld voor anderen.

Met behulp van subsidieregelingen van de Rijksoverheid voerden we een aantal activiteiten uit:

- *Energiecoach:* inwoners kunnen bij de Energiecoach van Energiecoöperatie Meierijstad terecht voor laagdrempelig advies en ondersteuning bij de verduurzaming van hun huis. In 2022 zijn 168 adviesgesprekken gevoerd. Uit het uitgevoerde klanttevredenheidsonderzoek blijkt dat inwoners erg tevreden zijn en zich goed geholpen voelen na een gesprek.
- *Energiebespaarboxen:* In 2022 zijn we gestart met het uitdelen van energie-bespaarboxen door energiecoaches en bij het nieuwe project Beppen. De artikelen in de energie-bespaarbox zijn een mooie toevoeging op het gesprek en helpen om de bewustwording bij inwoners te vergroten en de eerste stappen te laten zetten met het nemen van besparende maatregelen.
- *Beppers:* Beppen over energiebesparen is een initiatief van ECM. Het is ontstaan vanuit het idee dat veel huizen in een straat op elkaar lijken, maar het energieverbruik kan behoorlijk verschillen. Door te beppen met de buren kom je er achter wat zij anders doen. Hiervoor komen ongeveer 5 buren bij elkaar om de maatregelen te bespreken die zijn genomen om energie te besparen. Dit kan op eigen initiatief of onder begeleiding van een energiecoach of andere vrijwilliger van ECM. Beppen is niet alleen gezellig, maar bespaart ook energie! De Bepgroepjes zijn eind 2022 opgestart met 4x5 enthousiaste buren en vrijwilligers.
- *Buurkracht:* Een buurtbegeleider van buurkracht heeft in 2022 geprobeerd om buurtinitiatieven van de grond te krijgen in vier buurten. Dit is niet gelukt. Het bleek lastig om buurt teams samen te stellen wat samen met Buurkracht aan de gang wil om een verduurzamingsactie voor de buurt op te zetten. In 2023 bekijken we of, en hoe we hiermee verder gaan.

Energieloket Brabant woont Slim

Sinds 1 november 2022 is ons energieloket Brabant Woont Slim vernieuwd. Brabant Woont Slim is dé plek waar inwoners terecht kunnen met al hun vragen over energie besparen en het verduurzamen van hun huis. Het digitale loket biedt praktische informatie en tips, inzicht in verschillende financierings- en subsidiemogelijkheden en je regelt er je gratis adviesgesprek met een energiecoach aan huis. Voor inwoners die liever telefonisch hun vraag stellen is er vijf dagen per week een klantenservice bereikbaar.

In cijfers

- 168 adviesgesprekken met een energiecoach
- Ongeveer 300 energiebespaarboxen uitgegeven aan woningeigenaren
- €403.749,- euro uitgeleend aan particuliere woningeigenaren
- 20 buren hebben ‘gebept’ over energiebesparen
- 18 inspirerende voorbeelden bij de Duurzame Huizenroute

Samenwerking met

- Brabant Woont Slim
- Energie Coöperatie Meierijstad
- Nationale Duurzame Huizenroute
- Buurkracht

Subsidie of cofinanciering

Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (819.050 euro) doorlooptijd 2021-2022

Project 8 Duurzame huurwoningen

Project

Samen met de woningbouwcorporaties werkt Meierijstad aan de verduurzaming van de huurwoningen in Meierijstad.

Voortgang 2022

In mei 2020 sloot gemeente Meierijstad een Duurzaamsheidsakkoord met woningbouwcorporaties Area, Woonmeij en Brabant Wonen en met de huurdersverenigingen. In 2021 is dit akkoord vertaald naar een uitvoeringsprogramma en gaven we uitvoering aan de jaarlijkse prestatieafspraken tussen de gemeente en de woningcorporaties.
In de prestatieafspraken voor 2022 was er veel aandacht voor de (gezamenlijke) aanpak Energiearmoede, maar ook over het betrekken van huurders bij diverse andere duurzaamheidsonderwerpen.

Energieverbruik Woningen (RREW). Deze regeling is voor 50% gericht op huurders.

- In 2022 hebben we de tegoedbonactie afgerond waarmee huurders een tegoedbon ter waarde van 70 euro aanvragen en daarmee kosteloos energiebesparende middelen aanschaffen. In totaal zijn er nog 250 boxen verstrekt, wat het totaal op 5.150 brengt.

In 2022 kwamen we als gemeente samen met de Energie Corporatie Meierijstad, Woonmeij en Area in actie en zijn we gestart met een Aanpak Energiearmoede. Huishoudens met een laag inkomen, die wonen in een woning met een lage energetische kwaliteit, benaderden we actief met een ondersteuningsaanbod. Dit aanbod bestond uit een bezoek van een Energiecoach, die samen met de bewoner op zoek gaat naar de energie-bespaarkansen in huis. Daarnaast zetten de klussendiensten van de woningcorporaties en de welzijnsinstellingen zich in om met kleine aanpassingen de woning energiezuiniger te maken.

Samenwerking met

- Area Wonen
- Brabant Wonen
- Woonmeij
- Bewonersraad Area
- Huurdersbelang Woonmeij

In cijfers

- 250 tegoedbonnen energiebesparing uitgegeven aan huurders
- 150 huurders actief benaderd voor ondersteuning bij Energiearmoede/energiebesparen
- 67 huishoudens ontvingen ondersteuning van een energiecoach
- In 33 huurwoningen zijn energiebesparende maatregelen aangebracht.

Project 9 Energieneutrale gronduitgifte

Project

Bij gronduitgifte voor nieuwbouwwoningen en nieuwe bedrijventerreinen verkennen we de mogelijkheden om duurzaamheidscriteria toe te passen.

Voortgang 2022

In de vorige voortgangsrapportages concludeerden we dat we binnen de huidige wetgeving vrijwel geen extra duurzaamheidseisen kunnen stellen bij de gronduitgifte voor nieuwbouwwoningen en nieuwe bedrijventerreinen. De mogelijkheid bestaat om extra afspraken te maken in een samenwerkingsovereenkomst tussen gemeente en ontwikkelaar/eigenaar. Ook in een aanbestedingstraject van de gemeente kunnen we extra duurzaamheidseisen stellen aan nieuwe gebouwen. Dit doen we waar mogelijk.

Daarbij werkten we in 2022 verder aan duurzaamheidseisen bij gronduitgifte op de bedrijventerreinen en voor nieuwbouwlocaties om hier één lijn in te trekken. Dit moet in 2023 leiden tot uniforme duurzaamheidseisen die we, zolang als de wetgeving dit nog niet publiekrechtelijk toe staat, op privaatrechtelijke wijze bij grootschalige nieuwbouw toe willen passen.

Project 10 Aardgasvrije wijken

Project

In 2050 moeten alle wijken in Nederland, dus ook in Meierijstad van het aardgas af zijn. In de Transitievisie Warmte staat hoe we onze huizen en gebouwen kunnen verwarmen. De volgende stap is een wijkuitvoeringsplan maken voor de eerste wijk(en).

Voortgang 2022

Het project Meierijstad Aardgasvrij ging in 2020 en 2021 over het maken van een visie en het aanwijzen van startwijken. In januari 2022 stelde de gemeenteraad de visie vast en wees twee startwijken aan: De Bunders (Laren en Donken) in Veghel en Oranjewijk/Dorsveld in Veghel. In deze wijken onderzoeken we vanaf 2022 hoe en wanneer de woningen van het aardgas af kunnen. In 2022 is voorwerk gedaan om te kunnen starten met het onderzoek. Om een kwalitatief goed en gedragen plan neer te leggen is capaciteit nodig. Na onderzoek en planvorming besluit de gemeenteraad of het ook echt uitgevoerd wordt.

Samenwerking met

- Enexis
- Woningcorporaties
- Waterschappen
- Platform Ondernemend Meierijstad

Project 11 Wind en zon buitengebied

Project

Om CO2-neutraal te zijn in 2050, is opwekking van duurzame energie met windmolens en zonneparken nodig.

Voortgang 2022

Zon

In 2020 besloot de raad dat er in 2020 en 2021 ruimte zou komen voor twee keer 50 hectare aan zonneparken. Voor de eerste 50 hectare in 2020 werden 38 initiatieven ingediend, waarvan we de 7 kansrijkste aanwezen. Die initiatiefnemers mochten de participatie opstarten en hun plan verder uitwerken.

In 2021 en 2022 zijn er een aantal initiatiefnemers afgevallen, daarnaast is er ook een vergunning afgegeven. Het initiatief Solisplan (Nijnselseweg) heeft een vergunning gekregen. Het initiatief ZonXP (Schootsedijk) is onzeker door problemen met de grondpositie, het initiatief Statkraft (Schootsedijk) wordt in 2023 een Verklaring van Geen Bedenkingen VvGB) gevraagd aan de gemeenteraad om tot een vergunningafgifte te komen. Afvalzorg (Vlagheideberg) volgt een ander spoor dan de andere initiatiefnemers omdat zij participeren in de Natuur en Landschapsvisie Vlagheideberg. NRG2ALL heeft het initiatief aan de Logtenburg officieel teruggetrokken. De andere twee initiatieven van NRG2ALL zijn door het college uit de eerste tranche gehaald omdat deze niet voldeden aan de voorwaarden die waren gesteld.

In 2022 waren er diverse bijeenkomsten met belanghebbenden en geïnteresseerden om input te krijgen voor het nieuwe beleid voor duurzame opwek. Het waren zeer constructieve gesprekken, waarin de diverse partijen elkaar steeds beter begrepen, met wederzijds respect voor elkaars standpunten. Dit is een mooie opbrengst in het gehele traject wat we aan participatie voor het nieuwe beleid hebben doorlopen.

Het openstellen van de volgende 50 hectare is verplaatst tot het moment dat er nieuw beleid is. De transportschaarste op het elektriciteitsnet speelt een grote rol bij het realiseren van grootschalige opwek op land. Enexis en TenneT dienen hiervoor te investeren in hun netwerk maar als gemeente kijken we ook wat wel kan en hoe we dit in het nieuw beleid vorm kunnen geven.

Wind

Voor windenergie wees de gemeenteraad in februari 2020 vier onderzoeksgebieden aan. In 2022 startte de planMER voor windenergie. Door het radaronderzoek wat hier bij hoort is duidelijk geworden dat de radar voor zoveel beperkingen zorgt in onze gemeente dat op dit moment verdere plaatsing van windmolens niet mogelijk is. Dit is ook binnen de RES en met de provincie besproken en hier zijn nog alternatieve onderzoeken voor uitgevoerd met dezelfde conclusies. De gemeente besloot om de onderzoeken van de planMER wel af te ronden, maar vanwege de hoge toetsingskosten de planMER niet voor te leggen aan de commissie MER.

In 2022 deed de Raad van State uitspraak over het project Veghel Win(d)t en de vergunning is in stand gebleven. Dit project gaat de realisatiefase in.

De toenemende druk op het buitengebied is een thema dat erg speelt in deze regio, provincie en in Nederland. Deze ‘puzzel’ maakt deel uit van diverse projecten en initiatieven, zoals de Regiodeal en de Regionale Energiestrategie. Voor de gemeentelijke puzzel in het buitengebied is in 2022 afgesproken om dit integraal in het traject van de omgevingsvisie/toekomstvisie op te pakken. Vanuit het nieuwe beleid geven we wel de inhoudelijk specifieke randvoorwaarden aan

In cijfers

- 3 zonneparken in initiatieffase
- 1 windpark in realisatiefase

Project 12 Regionale Energiestrategie (RES)

Project

Meierijstad werkt binnen regio Noordoost Brabant aan een Regionale Energie-strategie (RES). In de RES staat hoe we in 2030 de energie voor de gebouwde omgeving en elektriciteit duurzaam opwekken en hoe we samenwerken.

Voortgang 2022

In 2022 heeft de RES NOB te maken gehad met een aantal personele wijzigingen binnen het RES team en wijzigingen in de vereisten rondom de RES. Dit heeft er voor gezorgd dat er vooral intern is gewerkt en er geen nieuwe producten ter besluitvorming zijn voorgelegd.

In 2022 zijn er diverse onderzoeken uitgevoerd. Deze zijn met alle gemeenteraden gedeeld. Meierijstad heeft nog steeds een voortrekkersrol binnen de regio, zowel qua ambitie als qua kennisniveau. Ambtelijk haakten we aan bij de onderwerpen netwerk, besparing en radar om hier als Meierijstad snel en goed op in te kunnen spelen. Het gaat hierbij o.a. om samenwerking met provincie, VNG, ministeries en Enexis/TenneT.

Voor Meierijstad past de RES nog steeds binnen de eigen gestelde ambities. Het is daarnaast, door het aanhaken bij diverse structuren die bovenregionaal lopen, een goede plek om de problemen die we in de gemeente merken snel aanhangig te maken bij hogere overheden.

In cijfers

- Doelen RES Noordoost Brabant:
  - 5,5 PJ (= 1,5 TWh) aan hernieuwbaar op te wekken elektriciteit
  - 11% besparing van elektriciteit en warmte
  - 3 PJ hernieuwbaar op te wekken warmte
- Opgave RES voor 2030 voor Meierijstad: 0,25 TWh hernieuwbaar op te wekken elektriciteit (17% van de regionale opgave)

Samenwerking met

- Regio Noordoost Brabant (gemeenten, provincie, waterschappen, netbeheerder)

Project 13 Energie uit water

Project

We onderzoeken de mogelijkheden om energie uit water te halen. Bijvoorbeeld waterkracht (elektriciteit) en warmte uit oppervlaktewater of afvalwater.

Voortgang 2022

Dit project stond gepland vanaf 2021. Bij de vaststelling van de Transitievisie Warmte bepaalde de gemeenteraad dat voor het opstarten van een wijkuitvoeringsplan geldt: “geen geld, geen taak”. Hierdoor is in 2022 niet meteen de volgende stap gezet in de warmtetransitie. In het nieuwe collegewerkprogramma ‘Thuis in Meierijstad’ staat de nieuwe afspraak om één wijkuitvoeringsplan te maken. Daarmee startten we in 2022. Warmteopties waaronder energie uit water staan weer op de kaart als mogelijke opties. De mate waarin we hiernaar kijken is afhankelijk van welke startwijk we kiezen. Als aquathermie een warmteoptie is voor de gekozen startwijk, onderzoeken we dit nader.

Waterschap Aa en Maas doet kennis en ervaring op met aquathermie. Het waterschap neemt deel aan de landelijke Green Deal Aquathermie, ontwikkelt een kansenkaart om de kansrijke wateren en gebieden in beeld te brengen, heeft een brabantbrede strategie ontwikkeld en doet specifieke verkenningen naar riothermie en warmte uit drinkwater.

Riothermie en aquathermie zijn genoemd in de Transitievisie Warmte als mogelijke warmtebronnen voor de toekomst.

Samenwerking met

- Waterschap De Dommel
- Waterschap Aa en Maas

Project 14 Fairtrade

Project

Sinds 2018 is Meierijstad een fairtrade gemeente. De Stichting Fairtrade Gemeente Meierijstad organiseert activiteiten om eerlijk consumeren en eerlijk ondernemen onder de aandacht te brengen.

Voortgang 2022

Onze titel 'Meierijstad Fairtrade Gemeente' is verlengd.

De Stichting Fairtrade Gemeente Meierijstad ondernam in 2022 deze activiteiten:

- **SMEK:** Het kookprogramma SMEK (Smullen Met Eerlijke Kost). Koken met zoveel mogelijk gebruik makend van streek en fairtrade producten. Ook deze activiteit is bedoeld om aandacht te vragen voor eerlijke handel, Fairtrade (FT). Dit kookprogramma wordt gemaakt in samenwerking met OmroepMeierij en wordt 4 keer per jaar opgenomen, in de lente, de zomer, de herfst en in de winter.
- **Boekenlegger:** De stichting maakte een boekenlegger gemaakt over fairtrade/duurzamere kleding. Op verschillende plekken is deze neergelegd en uitgedeeld.
- **Fairtrade week:** tijdens de Fairtrade-week voorjaar- en najaar vraagt de stichting aandacht voor duurzaamheid en fairtrade
- **Onderwijs en educatie:** Op 4 scholen in Sint Oedenrode loopt een project rondom over Voeding, Fairtrade en duurzame producten i.s.m. SDG Ontdeklab en streekpark Kienehoef. Het programma bestaat uit: een gastles, workshop en excursie naar de groententuin.
    - **Ontwerpwedstrijd:** Op vier scholen is een ontwerpwedstrijd uitgerold. De opdracht voor leerlingen was om je eigen wikkel voor een Tony's chocolonely reep te tekenen. De winnaars kregen hun eigen reep in eigen ontworpen wikkel.
        - **Festivals en evenementen:** In juni nam de stichting deel aan het 1 Ander Festival in Schijndel en aan het Festival Pop and Colour in Sint-Oedenrode. De activiteit bestonden uit een knutselactiviteit voor kinderen en een enquête voor bezoekers.
- De website voor Meierijstad is geactualiseerd: https://fairtradegemeenten.nl/gemeente/meierijstad/

In cijfers

- 2 nieuwe Fairtrade deelnemers in 2022 (Sporthal De Streepen en Gemeenschapshuis De Brink)

Samenwerking met

- Stichting Fairtrade Gemeente Meierijstad (lokaal)
- Stichting Fairtrade Gemeente Nederland (landelijk)

Subsidie of cofinanciering

Stichting Fairtrade Gemeente Meierijstad ontvangt jaarlijks subsidie voor haar werkzaamheden

Project 15 Duurzaamheidsplatform

Project

Binnen dit project richten we een platform op samen met het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en inwoners. Het doel is kennisuitwisseling, met energie als belangrijk thema.

Voortgang 2022

In 2019 is al een start gemaakt met de samenwerking tussen gemeente Meierijstad en het bedrijfsleven. Als onderdeel van deze samenwerking lanceerde POM in 2021 het online platform https://doemeierijstad.nl/, waar ondernemers kennis en ervaring kunnen uitwisselen en waar we successen delen.

Het energieloket Brabant Woont Slim was ook in 2022 operationeel. Lokale ondernemers die een duurzame oplossing aanbieden kunnen zich op dit platform aanbieden. Zo worden ondernemers en inwoners uit Meierijstad beter met elkaar in contact gebracht, wat lokale werkgelegenheid oplevert.

In 2022 is de samenwerking met POM verder versterkt, met een zakelijk energieloket waar ondernemers en verenigingen in Meierijstad terecht kunnen voor advies.

Samenwerking met

- Platform Ondernemend Meierijstad (POM)
- Rabobank
- Brabant Woont Slim

Project 16 Duurzaam Ondernemend Energiek (DOE)

Project

Gemeente Meierijstad, Platform Ondernemend Meierijstad en Rabobank ondersteunen vanuit een gezamenlijke ambitie de ondernemers bij duurzaam ondernemen.

Voortgang 2022

In 2022 zijn de energiescans bij bedrijven in Meierijstad voortgezet. In totaal zijn in 2021 en 2022 ruim 60 scans afgenomen. Hieruit bleek dat steeds meer bedrijven geïnteresseerd zijn in verduurzamingsmaatregelen en maatregelen om wateroverlast en hittestress tegen te gaan door verbeterde riolering, groendaken en isoleren.

Vanuit DOE is een bijeenkomst georganiseerd, gericht op het delen van informatie en het enthousiasmeren van ondernemers door succesverhalen te vertellen. Dat was succesvol. Er is informatie uitgewisseld over groene daken. En ondernemers gaan klimaatverandering en energiebesparing/opwekking meer als gedeeld thema zien.

De maatregelen die het meest genomen kunnen worden op basis van de energiescans zijn:

1. Overstap naar ledverlichting
2. Zonnepanelen plaatsen
3. CV optimaliseren

In een evaluatie concludeert de kartrekker van DOE dat er nog onbenutte kansen liggen, bijvoorbeeld in het intensiever en beter gestructureerd helpen van ondernemers.. Een eerste uitvloeisel hiervan is het zakelijk energieloket dat de gemeente en POM in 2022 opzetten. Ook zijn er volop koppelkansen, zoals collectief laden en warmte-uitwisseling

In cijfers

- Ambitie CO2-reductie in 2030 industrie: 161.000 ton
- Ambitie CO2-reductie in 2030 commerciële dienstverlening: 48.000 ton
- Ruim 60 energiescans uitgevoerd in 2021 en 2022

Samenwerking met

- Platform Ondernemend Meierijstad (POM)
- Rabobank

Project 17 Internationaal MVO

Project

Door verantwoord in te kopen gaan de gemeente en bedrijven in Meierijstad misstanden tegen op gebied van milieu, arbeid en mensenrechten.

Voortgang 2022

Diverse Meierijstadse ondernemers zijn aangesloten bij MVO-Nederland en vergroten zo hun kennis en daadkracht als het gaat om maatschappelijk verantwoord ondernemen. Ook het Platform Ondernemend Meierijstad ondersteunt de ondernemers in onze gemeente bij het sociaal en toekomstbestendig ondernemen.

Met projecten zoals Duurzaam Inkopen (project 3), Fairtrade (project 14) en DOE (project 16) doet de gemeente als organisatie zelf ook aan verantwoord inkopen. Op sociaal vlak zijn we erg actief, door social return te eisen bij aanbestedingen en volop aandacht te hebben voor inclusie. Als gemeentelijke organisatie zijn we gecertificeerd volgens de Prestatieladder Sociaal Ondernemen (PSO).

Dit project was oorspronkelijk helemaal gericht op de landelijke IMVO-convenanten. Er zijn 10 verschillende Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen Convenanten. Deze worden landelijk opgesteld en ondertekend door brancheorganisaties en andere belangenorganisaties. De convenanten zijn opgesteld om misstanden op het gebied van Milieu, Arbeid en Mensenrechten tegen te gaan. Op het gebied van Milieu gaat het voornamelijk om het tegengaan of terugdringen van uitstoot, bodemverontreiniging en waterschaarste. De tien IMVO-Convenanten hebben betrekking op banken, duurzaam bosbeheer, goud, metaal, natuursteen, pensioenfondsen, sierteelt, textiel, verzekeringen en voedingsmiddelen. Met name de voedingsmiddelenindustrie is nadrukkelijk aanwezig in de gemeente. De gemeente en individuele bedrijven hebben geen actieve rol in de convenanten.

Project 18 Handhaving bedrijven

We controleren bedrijven of zij voldoen aan de wettelijke eisen voor het treffen van energiebesparende maatregelen en het rapporteren daarover.

Voortgang 2022

Bedrijven die per jaar vanaf 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m³ aardgas(equivalent) verbruiken, moeten energiebesparende maatregelen nemen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder. Dit is de energiebesparingsplicht. Per 1 juli 2019 is er ook de informatieplicht. Dit betekent dat bedrijven uiterlijk 1 juli 2019 moesten rapporteren welke energiebesparende maatregelen ze hebben uitgevoerd. Daarop controleren we nu: op het indienen van het rapport én op het uitvoeren van de energiebesparende maatregelen. In totaal hebben in Meierijstad nu 496 bedrijven een rapportage ingediend voor de Informatieplicht

Versterkte Uitvoering Energietoezicht (VUE-3)
Voor 2023 is de derde ronde van de VUE-subsidie aangevraagd en toegekend. De uitvoering daarvan is medio september 2022 gestart en loopt door tot eind 2023. De uitvoering bestaat uit fysieke controles op de energiebesparingsplicht bij in totaal 96 eenvoudige en complexe bedrijven. Daarvan zijn 4 controles in 2022 afgerond.

Themaplan en energiebod energietoezicht
In 2021 is de ODBN gestart met thematisch toezicht energie waarop in 2022 een aanvulling is gekomen met het 'energiebod'.Voor deze opdrachten samen zijn in 2022 72 energiecontroles uitgevoerd.

In cijfers

- 496 bedrijven hebben rapportage ingediend Informatieplicht (151 bedrijven nog niet gereageerd
- 76 controles uitgevoerd, verwachte energiebesparing ca 6.800 GJ

Samenwerking met

- Omgevingsdienst Brabant Noordoost (ODBN)

Subsidie of cofinanciering

Versterkte Uitvoering Energietoezicht (VUE) (34.803 euro)

Project 19 Grondstoffenplan

Project

Het grondstoffenplan moet de hoeveelheid restafval per inwoner van Meierijstad terugbrengen naar maximaal 30 kilogram per jaar in 2050. Dit bereiken we door afval te voorkomen en zo goed mogelijk te scheiden en hergebruiken.

Voortgang 2022

Voor het verder beperken van restafval en verbeteren van de afvalscheiding behalen van betere scheiding zijn momenteel 4 trajecten ingezet:

1. Onderzoek naar nascheiding.
   Dit onderzoek is in 2020 gestart met ambtelijke voorbereidingen en onderzoeken in samenwerking met 6 andere gemeenten en de provincie. De vraag is: Kan nascheiding van huishoudelijk afval naast bronscheiding een extra bijdrage leveren aan de realisatie van onze doelstellingen? In april 2022 vond de tweede marktconsultatie plaats. Het aantal reacties op de tweede marktconsultatie (slechts 3 marktpartijen) en de resultaten hiervan hebben ons gedwongen naar alternatieven op het gebied van nascheiding te kijken. Hiervoor wordt in 2022 en 2023 een optie via Midwaste verder uitgewerkt.
2. Betere scheiding van fijn restafval bij zowel de particuliere huishoudens als bij scholen, verenigingen en bedrijven.
   In 2022 hebben we inzamelpilots voorbereid, de uitvoering vindt plaats in 2023.
3. Betere scheiding van het grof restafval (zie project 25).
4. Circulair maken van verwerkingscontracten.
   Voor het nieuwe contract vanaf 2024 wordt ingezet op ‘zwart goud’ uit GFT- en groenafval. GFT-en groenafval gebruiken we dan niet als brandstof, maar als grondstof voor klimaatadaptatie, kringlooplandbouw en de circulaire economie.

In cijfers

- 63 kg fijn en 20 kg grof restafval per inwoner in 2022

Samenwerking met

- Kringloopbedrijven
- Scholen, verenigingen en bedrijven

Project 20 Duurzame bedrijfsvoering

Project

In onze kantoren en gebouwen verduurzamen we de bedrijfsvoering van de gemeente. Dat richt zich op afvalscheiding, lager energieverbruik, schone mobiliteit, tegengaan van (voedsel)verspilling en duurzame gebouwen.

Voortgang 2022

In 2022 was de bedrijfsvoering minder onder invloed van de coronacrisis. Een nieuwe situatie ontstond, waarin de kantoorpanden vooral voor overleg en samenwerken in gebruik zijn. Veel medewerkers werken hybride en zijn dus een deel van de week thuis. Zij worden daarin gefaciliteerd en gestimuleerd.

Er zijn voor 2022 geen afvalgegevens bekend. In 2021 zagen we nog een flinke stijging, veroorzaakt door de toegenomen kantoorbezetting. De focus ligt op het verminderen van afval in het gemeentehuis.

In veel panden werken we aan energiebesparing. Dat zijn in eerste instantie technische oplossingen, zoals ledverlichting, isolatie en zonnepanelen. Meer hierover is te lezen bij projecten 1 en 2. Na het coronatijdperk zijn steeds meer werkplekken weer bezet. Daarom verschoof de focus in 2022 naar gedragsverandering en voorlichting. Met name de klimaatbeheersing in het gemeentehuis was meerdere keren onderwerp van gesprek.

Duurzaam woon- en werkverkeer lichten we toe bij project 21.

Project 21 Duurzaam wagenpark

Project

We verduurzamen het wagenpark van de gemeente. En we bekijken of we de deelauto's ook buiten kantoortijden beschikbaar kunnen stellen voor de gemeenschap.

Voortgang 2022

Meierijstad heeft twaalf deelauto's waarvan vier volledig elektrische exemplaren. Deze auto's zijn voor dienstreizen van ambtenaren en worden goed gebruikt. Al langer zijn er ook 20 elektrische fietsen beschikbaar voor dienstreizen. Alle medewerkers krijgen een NS Businesscard om te gebruiken in het openbaar vervoer, voor zowel dienstreizen als woon-werkverkeer.

Behalve het stimuleren van duurzame dienstreizen, worden medewerkers ook gestimuleerd om hun reis tussen thuis en het werk te verduurzamen. Als een medewerker op duurzame wijze naar het werk komt, kan die aan het eind van het jaar een bonus krijgen. Via het fietsplan kunnen medewerkers een fiscale bijdrage ontvangen bij het aanschaffen van een fiets. Het maximum bedrag hiervoor is vanaf 2022 verhoogd. Ambtenaren die de aanschaf van een elektrische fiets overwegen mogen de dienstfietsen lenen om hun woon-werkreis per fiets uit te proberen.

In cijfers

Gebruik deelauto's:

- Gemiddeld 143 reserveringen per maand
- Gemiddeld 63 unieke gebruikers per maand
- Gemiddeld 47 kilometer gereden per reservering

Project 22 Bewustwording verspilling

Project

Samen met maatschappelijke partners vragen we aandacht voor voedselverspilling en afval.

Voortgang 2022

Het tegengaan van voedselverspilling is een belangrijk thema. Gemeente Meierijstad nam deel aan de Verspillingsvrije Week die Stichting Samen Tegen Voedselverspilling organiseerde van 12 tot en met 18 september 2022. In de bibliotheek van Veghel, Schijndel en Sint-Oedenrode was tijdens de verspillingsvrije week een informatiehoek ingericht waarin bezoekers meer te weten konden komen over het tegengaan van voedselverspilling aan de hand van speciale kook- en receptenboekjes. Inwoners van Meierijstad die zelf goede of originele tips hadden om voedselverspilling tegen te gaan maakten kans op een leuke professionele kookworkshop.

Op 30 juni 2022 werd de AgriFoodInnovation 'Meet-up' georganiseerd bij CHV Noordkade in Veghel. Het thema van dit jaar was Reststroomverwaarding en het tegengaan van voedselverspilling.

Van 7 tot en met 15 oktober stond Meierijstad in het teken van Dutch Food Week. Tal van grote en kleinere ondernemingen zorgen hier voor vernieuwing en innovatieve producten op het gebied van voeding. Inwoners konden deze week een kijkje in de keuken nemen bij de deelnemende bedrijven die allen op hun eigen manier bezig zijn met de circulaire gedachte.

In cijfers

- Meer dan 130 deelnemende partijen aan de Verspillingsvrije week
- Meer dan 100.000 mensen bereikt tijdens Verspillingsvrije week

Samenwerking met

- Stichting Samen Tegen Voedselverspilling
- AgriFoodInnovation

Project 23 Verspilling bedrijfsleven

Project

Samen met het bedrijfsleven gaan we voedselverspilling tegen.

Voortgang 2022

De stichting Samen Tegen Voedselverspilling is gevestigd in Veghel en heeft ook Meierijstadse organisaties en bedrijven als deelnemer en/of stakeholder. Binnen de stichting werken bedrijven, kennis- en onderwijsinstellingen en overheden aan het tegengaan van voedselverspilling in de hele keten. In 2022 lag de focus onder andere bij het onderwerp verspillingsvrij.

In cijfers

- Ambitie: voedselverspilling in 2030 halveren ten opzichte van 2015
- Ruim 100 stakeholders stichting Samen tegen Voedselverspilling

Samenwerking met

- Stichting Samen tegen Voedselverspilling
- Partners Circular Food Center (deelnemers regiodeal)
- Partners The Chocolate Factory (onderwijs, overheid, ondernemers)

Project 24 Bewustwording mobiliteit

Project

Bewustwording over mobiliteit is geen apart project geworden, maar maakt onderdeel uit van de mobiliteitsvisie (project 29) en de aanpak met werkgevers (project 30).

Project 25 Kringloopplatform

Project

Door betere afvalscheiding op de milieustraat en samenwerking met de kringloopbedrijven, kan het grof restafval (herbruikbare goederen) beter worden gescheiden.

Voortgang 2022

In 2022 werkten de gemeente, alle zes kringloopwinkels, één repaircafé, de twee sociale werkbedrijven, onderwijsinstellingen en welzijnsorganisaties aan een kringloopplatform genaamd ‘het Spullenplein’. Meierijstad was hiervoor genomineerd voor de titel ‘Meest Inspirerende Global Goals Gemeente 2022’ in de categorie ‘Verbinder’. Helaas hebben we de prijs uiteindelijk niet in de wacht mogen slepen.

Bij het Spullenplein op de milieustraat in Sint-Oedenrode kijken we op een andere manier naar de afvalstroom. Voor inwoners is het eenvoudig en comfortabel om hun overtollige spullen in één keer aan te bieden. Medewerkers kijken hoe ze deze spullen een tweede leven kunnen geven; bijvoorbeeld als materiaal voor onderwijsactiviteiten, door bruikbare onderdelen te selecteren, te repareren, of de spullen te verkopen in één van de kringloopwinkels in de gemeente. Dit levert een circulaire afvalstroom op met véél minder restafval. Tegelijkertijd zijn er banen gecreëerd voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het Spullenplein is nu nog een proef die draait in Sint-Oedenrode.

Samenwerking met

- WSD en IBN
- Kringloopbedrijven

Project 26 Circulair bouwen

Project

Nieuwe of te renoveren gebouwen en woningen (ver)bouwen we circulair.

Voortgang 2022

In 2020 sloten we een duurzaamheidsakkoord met de woningcorporaties en huurdersverenigingen. Circulariteit wordt in het akkoord omschreven als: “het hergebruik van materialen en grondstoffen. Daarmee verlagen we het gebruik van milieubelastende materialen. De komende jaren zetten we in op het vergroten van het hergebruik van materialen en grondstoffen bij nieuwbouw en renovatie.” In 2022 hebben we samen met de woningcorporaties en huurdersverenigingen prestatieafspraken gemaakt. In 2022 wordt een materialenpaspoort gebruikt om de footprint te verkleinen en zijn stappen gezet in monitoring van hergebruik van materialen om inzicht te verkrijgen en hergebruik te verhogen. In 2022 gaven gemeente en woningcorporaties invulling aan circulair bouwen:

In wijk ‘de Bolst’ in Erp zijn 20 flexwoningen opgeleverd. De éénpersoonswoningen zijn circulair gebouwd, verplaatsbaar en aan het einde van de levensduur recyclebaar. Elke woning heeft zonnepanelen en wordt verwarmd via een energiezuinige ventilatiewarmtepomp.

In een voormalig kantoorpand aan de Kortestraat in Sint-Oedenrode, realiseert Woonmeij samen met projectontwikkelaar Okko 28 nul-op-de-meter sociale huurwoningen. Naar verwachting vindt de oplevering plaats in de eerste helft van 2023.

Met onder andere Veghels Buiten-Noordoost werken we aan grote ruimtelijke ontwikkelingen waarin circulair bouwen als uitgangspunt wordt meegenomen:

Bij de ontwikkeling van Veghels Buiten-Noordoost dagen we ontwikkelende partijen uit om de milieu-impact van de toe te passen materialen bij de bouw en gedurende de gehele levenscyclus van het gebouw tot een minimum te beperken. Daarbij gaat het niet alleen om de initiële bouw, maar ook de impact van onderhoud, vervangingen en bij einde levensduur van elementen/materialen de sloop en verdere verwerking van het materiaal.

Ook ondersteunen we adaptief en demontabel bouwen. Adaptief bouwen is een adaptieve indeling van het gebouw waardoor functiewijzigingen zonder ingrijpende verbouwingen mogelijk moeten zijn. Demontabel houdt in dat een gebouw zo in elkaar is gezet dat componenten en materialen herbruikbaar zijn, omdat ze gemakkelijk losgemaakt kunnen worden.

Samenwerking met

- Woningcorporaties en huurdersverenigingen

Project 27 Materialenbank bedrijven

Project

Niet gestart.

Project 28 Zwerfafvalvrij

Project

Om Meierijstad vrij te maken van zwerfafval, ruimen de gemeente en vrijwilligers afval op, geven we les op scholen en organiseren we speciale opruimdagen.

Voortgang 2022

In 2022 gaven we in totaal 38 gastlessen op basisscholen over (zwerf)afval. Op middelbare scholen gaven we 13 workshops.

In 2022 deden ruim 2.000 inwoners mee aan de Landelijke opschoondag. En voor het eerst deed Meierijstad ook mee aan de World Cleanup-day. Ook dit jaar troffen we minder zwerfafval aan dan in voorgaande jaren. Dit heeft wellicht te maken met de ruim 400 ZAPpers (zwerfafvalpakkers) die hun handen uit de mouwen steken in Meierijstad. De Helemaal Groen app, geeft aan waar vrijwilligers actief zijn met afval rapen. In totaal waren er gedurende het jaar 200 opruimacties. Daarbij werd de Dubakki (een elektrische bakfiets voor het inzamelen van zwerfafval) actief gebruikt. Zwerfafval is gratis in te leveren bij de gemeente. Om duidelijker te zien dat het afval daadwerkelijk zwerfafval is, is er een nieuwe afvalzak ontwikkeld.

Om de Zappers van Meierijstad te bedanken organiseerden we een bedankdag. Deze bestond uit een rondleiding in het kledingsorteercentrum van Het Goed in Schijndel met naderhand een informeel samenzijn in ‘t Spectrum in Schijndel.

Speciaal voor de statushouders is er een workshop afval ontwikkeld. Op deze manier begeleiden we statushouders hoe om te gaan met het (zwerf)afval.

In 2022 is er een kleine daling te zien in de hoeveelheid zwerfafval. Er worden steeds minder C en D scores gemeten. 2021 en 2022 lijken erg op elkaar. Het is te vroeg om te zeggen dat de scores stabiel zijn. Door monitoring in de komende jaren voort te zetten zal hier een duidelijker beeld over naar voren komen

In cijfers

- 38 gastlessen op basisscholen
- 13 gastlessen op het voortgezet onderwijs
- 18% van de onderzochte locaties is zwerfafvalvrij en 52 % nagenoeg zwerfafvalvrij
- 400 ZAPpers
- 200 verschillende opruimacties in de hele gemeente

Samenwerking met

- Nederland Schoon
- Rijkswaterstaat
- Wijkraden
- Stichting Varen in Veghel

Project 29 Mobiliteitsvisie

Project

De duurzame mobiliteitsvisie omschrijft hoe we de komende jaren omgaan met bereikbaarheid, leefbaarheid en verkeersveiligheid.

Voortgang 2022

De duurzame mobiliteitsvisie is in januari 2022 vastgesteld door de gemeenteraad.

De visie actualiseert het mobiliteitsbeleid en gaat in op de nieuwe trends en ontwikkelingen. In de visie staat hoe we de komende jaren willen omgaan met zaken als bereikbaarheid, leefbaarheid en verkeersveiligheid. De visie gaat zowel over infrastructuur (en techniek) als over gedrag. Het maken van de visie is een complex vraagstuk:

- Het gaat over veel onderwerpen: auto, fiets, voetgangers, parkeren en openbaar vervoer, slimme mobiliteit, duurzame mobiliteit enz
- Het gaat om een integrale opgave: we houden rekening met beleidsdoelstelling op andere thema's zoals economie, ruimtelijke ordering, recreatie, duurzaamheid en gezondheid. We houden ook rekening met landelijk, provinciaal en regionaal beleid en afspraken
- Het gaat om een afweging van verschillende belangen: economie, natuur en bewoners van de ene en andere wijk enz.
- In de visie is een uitvoeringsprogramma opgenomen. Daar waar we kansen zien gaan we aan de slag met projecten uit dit uitvoeringsprogramma. Voorbeelden zijn werk-met-werk maken samen met onderhoudswerkzaamheden, provinciale of rijksprojecten of aparte mobiliteitsprojecten die een plek hebben gekregen in de gemeentebegroting.

Samenwerking met

- Werkateliers voor mobiliteitsvisie, met o.a. Platform Ondernemend Meierijstad, dorps- en wijkraden, ZLTO, Seniorenraad Meierijstad
- Provincie Noord-Brabant
- Buurgemeenten
- Regio Noordoost Brabant

Project 30 Duurzaam vervoer werkgevers

Project

Bedrijven in Meierijstad stimuleren hun medewerkers om duurzaam te reizen naar het werk.

Voortgang 2022

Werkgeversbenadering
In 2022 is de werkgeversbenadering van het Brabants Mobiliteitsnetwerk (BMN) voortgezet. Bedrijven konden een beroep doen op BMN voor adviezen op maat. Verder heeft een verkenning plaatsgevonden naar een collectieve mobiliteitsaanpak door het bedrijfsleven om de verkeersafwikkeling op A50, N279 en het gemeentelijke wegennet te verbeteren.

Pilot collectief vervoer
Voorjaar 2022 zijn proefritten gemaakt in het kader van de pilot voor collectief vervoer (ook wel BusinessLines genoemd) van en naar de bedrijventerreinen aan de A2 in Eindhoven. Eén van de routes was de route Uden/Veghel - Eindhoven. Men zou beginnen met besloten vervoer voor medewerkers van ASML. Najaar 2022 heeft ASML besloten om de 'BusinessLines" de komende tijd niet uit te willen rollen. Vanuit Brainport Bereikbaar wordt samen met de stakeholders gekeken naar een nieuwe businesscase.

Project deelfietsen
In 2022 zijn voorbereiden getroffen voor het plaatsen van deelfietsen op de Noordkade en bij de HOV-haltes Sluisstraat en Corridor. Het project is eind 2022 stopgezet omdat op de opdrachtnemer het project niet operationeel kon krijgen.

Samenwerking met

- Platform Ondernemend Meierijstad (POM)
- Brabant Mobiliteitsnetwerk (BMN)

Subsidie of cofinanciering

Provincie Noord-Brabant co-financiert het BMN

Project 31 Duurzaamheidslening zakelijk

Project

De gemeente leent geld uit aan MKB-ondernemers, verenigingen en stichtingen, zodat zij hun gebouwen kunnen verduurzamen.

Voortgang 2022

Sinds januari 2021 kunnen MKB-ondernemers, verenigingen en stichtingen bij de gemeente geld lenen voor de verduurzaming van hun pand. Dat kunnen energiebesparende maatregelen zijn, of zonnepanelen, maar ook maatregelen voor klimaatadaptatie. Het college ontving ook leningaanvragen voor verduurzamingsmaatregelen op percelen en bijgebouwen. Deze maatregelen passen niet binnen de huidige verordening, maar dragen wel bij aan verduurzaming. Energieopwekking, klimaatadaptatie en versterking van biodiversiteit worden namelijk niet alleen gerealiseerd in gebouwen, maar juist ook in de ruimte daaromheen. In 2021 en 2022 onderzochten we mogelijkheden om het toepassingsbereik van de verordening te vergroten naar verduurzamingsmaatregelen aan, in of op bijgebouwen, percelen en energiedragers. Zo kunnen organisaties ook een lening aanvragen voor het verduurzamen van hun perceel en energiedragers daarop.

In cijfers

- Het maximale leenbedrag is 50.000 euro

Project 32 Groene daken

Project

We vergroenen de daken van gemeentelijke gebouwen. Voor betere isolatie, beter vasthouden van water, minder hittestress en meer biodiversiteit.

Voortgang 2022

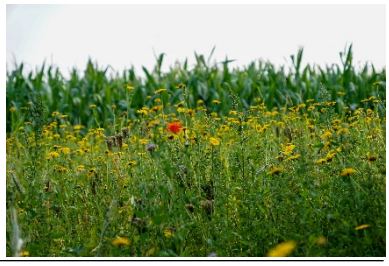
We onderzochten in 2021 of het mogelijk was ook andere gemeentelijke gebouwen te voorzien van sedum, maar er zijn verder geen geschikte bestaande daken om dit te voorzien. Wel besloten we om op de nieuwbouw van de natuurtuin ’t Bundertje een groen dak te maken.

Dit project is hiermee afgerond. Groene daken zijn structureel in beeld als optie bij renovatie van bestaand vastgoed of bij nieuwbouw.

Project 33 Biodivers groenbeheer

Project

Om de biodiversiteit te behouden en vergroten maaien we de bermen anders en minder vaak, en kiezen we voor meer en andere soorten planten.

Voortgang 2022

Dit project heette eerst 'bijvriendelijk bermbeheer', maar het omvat meer dan alleen bermbeheer. Goed groenbeheer is voor het hele ecosysteem beter, niet alleen voor bijen.

Een belangrijk uitgangspunt is een gefaseerd en gedifferentieerd maairegime van bermen en ruw gras. Bij elke maaibeurt blijft ook vegetatie staan en dat helpt de biodiversiteit, vooral insecten. Intensiever beheer is in algemene zin vaak negatief voor de biodiversiteit vanwege de toename van de verstorende effecten.

Het beheer van bermen, ruw gras, sloten, waterpartijen en landschapselementen is gewijzigd naar aanleiding van het raadsbesluit van 27 januari 2022. Vanwege het intensievere beheer van de bermsloten is het bermbeheer ook geïntensiveerd.

Net zoals in 2020 en 2021 was er ook in 2022 geen financiële ruimte om het areaal verschralingsbeheer* (maaien en ruimen) uit te breiden. Ook hebben we nog geen goed beeld van de bermen met de meeste potentie** hiervoor. Dit is een onderwerp dat opgenomen wordt in het biodiversiteitsbeleid dat in 2021/2022 opgesteld is.

In april 2021 vroeg de gemeenteraad aan het college aan te geven welke motivatie de reden is voor de huidige beheerkeuzen, welke mogelijkheden er zijn om de basiskwaliteit van het beheer te verhogen met de gevolgen daarvan en wat de financiële gevolgen zijn. Dit is op 27 januari 2022 (raadsvergadering) en op 9 februari 2023 (BVA) besproken.

In 2021 zijn we gestart we met het maken van een nieuw beheerplan voor de gemeentebossen. In dit plan worden ook afwegingen over natuurdoelstellingen opgenomen, bijvoorbeeld de lange termijn keuze voor natuurbos of multifunctioneel bos. Het nieuwe bosbeheerplan is gereed in 2023.

*Verschralen zorgt ervoor dat er minder voedingstoffen in de bodem zitten. Het bodemleven ontwikkelt zich en de subtiele balans tussen de voedingstoffen die er in de bodem zitten wordt hersteld. De oorspronkelijke meer bloeirijke vegetatie krijgt een kans om zich te ontwikkelen. De biodiversiteit van de insecten en andere dieren wordt daarmee groter. Dit gebeurt door de bestaande vegetatie te maaien en af te voeren. Het maaien gebeurt dan na de zaadzetting van de planten, omdat de plant daar fosfaat en kali voor nodig heeft. De gemaaide vegetatie voeren we af.

**Het streven is een bermtypering te maken, om te bekijken welke bermen het meest geschikt zijn voor verschraling door maaien en ruimen. Hierbij zijn verschillende aandachtspunten belangrijk zoals de natuurlijke voedselrijkheid van de bodem, de aanwezige boombeplanting, de vegetatiesamenstelling, de locatie en breedte van de berm. Niet bij elke berm is verschralen de beste keuze.

Project 34 Klimaatvriendelijke omgeving gebouwen gemeente

Project

Niet gestart.

Project 35 Zie en beleef water

Project

We willen water zichtbaar en leefbaar maken en zo het belang van voldoende en schoon water benadrukken.

Voortgang 2022

Samen met waterschap de Dommel zijn we aan de slag om het Dommelbeekdal in Sint-Oedenrode klimaatrobuust te maken. In maart 2022 is het projectplan hiervoor goedgekeurd. Dit project is nodig om de bebouwde kom van Sint-Oedenrode te beschermen tegen overstromingen vanuit de Dommel. Daarnaast zorgt het voor voldoende water in de Dommel bij extreme droogte en gaat het verdroging tegen.

Ook in 2022 werkten we aan het programma Mozaïek Dommelvallei. De Brabantse waterschappen en gemeente Meierijstad onderzochten samen wat de beekdalen ons vertellen over klimaatverandering. Met als resultaat de Mozaïekcode: negen hedendaagse oplossingen voor een klimaatbestendig beekdallandschap.

In de nieuwbouwontwikkeling van Veghels Buiten vullen we de benodigde waterberging divers in. We nemen ruimte voor waterberging en combineren dit met andere functies zoals: een rabattenbos met recreatieve paden en mogelijkheden voor avontuurlijk spelen, poelen en moeraszones. Al deze locaties zijn aangelegd met diverse inheemse beplantingen en kruidachtige vegetaties ten behoeve van de biodiversiteit.

Samenwerking met

- Waterschap de Dommel
- Waterschap Aa en Maas
- Partners Mozaïek Dommelvallei

Project 36 Bewustwording klimaatbestendig
Project 37 Klimaatmaatregelen door inwoners

Project

We stimuleren inwoners om zelf maatregelen te nemen tegen de gevolgen van klimaatverandering, zoals hittestress, wateroverlast en droogte.

Voortgang 2022

In 2022 zijn er in Meierijstad 26 groene daken aangelegd, met subsidie van de gemeente en het waterschap. Daarmee koppelden we 1.678 m2 dakoppervlak af van de riolering en realiseerden we 39.325 m3 aan extra waterberging. De subsidie zetten we in 2023 voort.

In december 2022 konen inwoners gratis bloembollen krijgen, in het kader van Operatie Steenbreek. De bloemen zorgen voor nectar voor bijen en hommels in het vroege voorjaar, als er verder nog weinig bloeit.

We werkten in 2022 ook verder aan het vergroenen van schoolpleinen in Meierijstad. Het plein van de nieuwe school in Nijnsel werd aangelegd en is een groene speeloase geworden. De pleinen van basisschool De Sprongh in Olland, de Odaschool in Sint-Oedenrode en Basisschool Antonius in Erp vergroend. Ook voor De Ark in Veghel en Groene speelelementen zijn toegevoegd aan het speelplein die het ontdekken en onderzoeken stimuleren. Met de aanleg van moestuintjes, fruitbomen en nieuwe beplanting wordt de biodiversiteit versterkt. Ook bij nieuwbouw is er veel aandacht voor groene inrichting van de schoolpleinen..

In cijfers

- 3 schoolpleinen vergroend

Samenwerking met

- Waterschappen
- Operatie Steenbreek

Subsidie of cofinanciering

Prins Bernhard Cultuurfonds – Fonds schoolpleinen van de toekomst (€30.000 subsidie voor onderwijskoepels)

Project 38 Klimaat in ruimtelijke plannen

Project

In onze ruimtelijke plannen houden we rekening met de gevolgen van klimaatveranderingen.

Voortgang 2022

Het klimaatbestendig inrichten gebeurt al op diverse plekken in Meierijstad: In 2022 liep een project in de Zeeheldenbuurt in Schijndel. Het doel is om deze wijk van Schijndel zo in te richten dat we voorbereid zijn op extremere weersomstandigheden. Er komt een gescheiden rioolstelsel en we kijken ook meteen naar infiltratie en afkoppelen van woningen.

In 2022 werkten we aan het breed beschikbaar maken van de klimaatonderlegger en een handleiding. Ook startte in 2022 het Programma Water & Riolering (PWR) 2022-2026. Dat is het eerste Rioleringsplan dat conform de eisen in de Omgevingswet is gemaakt.

We doen mee met projecten van de Regio Noordoost Brabant. Daar wordt volop gewerkt aan klimaat in ruimtelijke plannen. In 2022 werd binnen het project ‘Klimaatbestendige beek(dal)landschappen’ de beekkarakteristieken van Dommel, Aa en Raam in beeld gebracht. Voor Meierijstad biedt dit input hoe we deze beeksystemen kunnen beschermen en hoe we klimaateffecten kunnen opvangen. Ook werden in 2022 een aantal regionale risicodialogen gevoerd, als een verdieping van de stresstesten.

Waterschap De Dommel werkt aan het project ‘Droge Voeten Sint-Oedenrode. Het doel is om de bebouwde kom te beschermen tegen overstromingen. In 2022 werd het projectplan opgesteld en ter inzage gelegd. De uitvoering moet starten in 2024.

Eind 2021 wees de Rijksoverheid subsidie toe voor klimaatbestendige projecten in het gehele land langs de A50. De afhandeling van deze rijkssubsidie verloopt via de werkregio’s. Meierijstad doet mee via de werkregio As50+ en heeft een toezegging van is er € 993.000 euro.

Samenwerking met

- Regio Noordoost Brabant
- Waterschappen
- Platform Ondernemend Meierijstad

Subsidie of cofinanciering

Impulsregeling klimaatadaptatie Rijksoverheid (993.000 euro)

Project 39 Natuurinclusieve landbouw

Project

Dit project beoogt meer biodiversiteit en een betere bodemkwaliteit door andere vormen van landbouw, waarbij meer met de natuur wordt samengewerkt.

Voortgang 2022

Natuurinclusieve landbouw is één van de speerpunten uit het in 2022 vastgestelde biodiversiteitsbeleid. In het kader van natuurinclusieve landbouw en het biodiversiteitsbeleid is de aanleg van akkerranden opgenomen in het Pachtbeleid 2023-2025. Daarnaast is opgenomen dat gedurende de looptijd van het pachtbeleid de gemeente en agrariërs overleg voeren om te kijken welke maatregelen in het kader van duurzame verpachting in de toekomst ingevoerd kunnen worden en hoe het pachtbeleid hierop ingericht kan worden.

Als gemeente waren we ook in 2022 aangesloten bij STILA. Grondeigenaren in het buitengebied kunnen hier een subsidieaanvraag doen voor bijvoorbeeld bloemrijke akkerranden.

Samen met de regio zetten we de schouders onder een duurzame en omgevingsvriendelijke landbouw in de regio. In 2022 is de koersnotitie opgesteld als leidraad en leidmotief voor het handelen op het gebied van landbouw van de samenwerkende gemeenten en waterschappen in RNOB.

In 2021 startte het project Brabants Bodem van Van Gogh National Park. Dit project helpt agrarisch ondernemers die bijdragen aan de kwaliteit van natuur en landschap in Van Gogh NP. In 2022 vervulde onze gemeente een rol in de regiegroep, het kernteam en het partner overleg.

We maken als Meierijstad deel uit van Agrifood Capital, waar alles draait om de slimste en duurzaamste voedselketen. Ook in 2022 werd veel kennis opgedaan en gedeeld, en geïnnoveerd in de voedselketen. Enkele Meierijstadse voorlopers laten hier van zich horen.

Samenwerking met

- Stichting Voedselbosbouw Nederland
- Agrarische sector
- Agrifood Capital

Project 40 Natuuroases

Project

We maken natuuroases in onze openbare ruimte, om groen dicht bij huis en werk te brengen en de biodiversiteit te bevorderen.

Voortgang 2022

De raad stelde in september 2021 het resterende bedrag van het uitvoeringskrediet van 2 miljoen euro voor versterking van de robuuste groenblauwe structuren beschikbaar. Het Meerjarenprogramma (deel 1) is geactualiseerd en de 12 deelprojecten zijn gedetailleerd uitgewerkt. Per project zijn o.a. doelen, beoogde resultaten, meekoppelkansen, kosten/financiering, planning en de stand van zaken vastgelegd in deel 2. In 2022 is hieraan uitvoering gegeven.

Deel 1: Geactualiseerd Meerjarenprogramma Groenblauwe Gebiedsontwikkeling Alg
Deel 2: Geactualiseerd Meerjarenprogramma Groenblauwe Gebiedsontwikkeling

12 deelprojecten:

1	Van Aa-broeken naar Centrum
2	Waterbuffer Erp
3	Kwaliteitsimpuls Keldonk
4	Streekpark Kienehoef
5	’t Laar
6	Landschapspark De Neul
7	Zuidelijke zoetwaterberging
8	Duits Lijntje
9	Vlagheide
10	Natuurgebieden
11	EVZ’s
12	Zandpaden

In cijfers

- 12 natuurontwikkelingsprojecten

Samenwerking met

- Provincie Noord-Brabant
- Waterschappen

Subsidie of cofinanciering

Europese Unie, provincie Noord-Brabant, waterschappen